

Streszczenie pracy doktorskiej

Jak mówić/pisać o muzyce? O pewnym typie przekładu intersemiotycznego.

Teksty Bohdana Pocięja, Stefana Kisielewskiego i Jerzego Waldorffa

Celem pracy była próba odpowiedzenia na pytanie, jakie są sposoby werbalizacji zjawisk muzycznych, a także zaprezentowanie najważniejszych strategii opisowych stosowanych przez trzech autorów wymienionych w tytule. Przedmiotem pracy jest zatem opis muzyki – zjawisko obecne zarówno w literaturze pięknej, jak i w tekstach dziennikarskich.

W pierwszym rozdziale rozprawy skupiłam się na problemie związków muzyki i słowa na przestrzeni wieków, a także podjęłam próbę doprecyzowania problematyki badawczej i zawężenia obszaru badań do zagadnienia tzw. tematyzowania muzyki. Najbardziej typowym przykładem tego zjawiska jest sytuacja, gdy w danym tekście o muzyce mówi się wprost. Dotyczy to w największym stopniu takich gatunków, które stwarzają możliwości dla deskryptywnej prezentacji muzyki. Wobec tego można zawęzić pole obserwacji do wypowiedzi o charakterze narracyjnym i publicystycznym: to właśnie w nich pojawiają się najczęściej opisy muzyki.

Przedmiotem rozdziału drugiego są rozważania na temat zagadnienia przekładu intersemiotycznego w opisie muzyki. Podjęty został także temat ekfrazy, czyli gatunku wywodzącego się ze starożytności, który obecnie obejmuje swoim zasięgiem nie tylko opisy dzieł sztuki wizualnej, lecz także deskrypcje utworów muzycznych. W rozdziale tym przytoczyłam także wybrane opisy muzyki pochodzące z literatury pięknej w celu odnalezienia odpowiedzi na pytanie, jakimi środkami deskryptywnymi posługują się w odniesieniu do muzyki twórcy powieści. Na podstawie literatury przedmiotu i własnej refleksji doszłam do wniosku, że mówienie/pisanie o muzyce można ograniczyć do dwóch wariantów wypowiedzi: 1. muzykologicznego, 2. poetyckiego.

Rozdział trzeci poświęcony jest problemowi opisu muzyki w tekstach krytycznych i muzykologicznych. Podjęta została tematyka subiektywizmu w krytyce muzycznej, tzw. języka percepcji oraz skrajnie sformalizowanego języka teoretyczno-

muzycznej analizy. Zarysowane zostało także zagadnienie metafor pojęciowych i roli, jaką spełniają one w opisie muzyki.

Rozdziały czwarty, piąty i szósty poświęcone są analizie stylistycznej i językowej fragmentów opisowych wybranych utworów Bohdana Pocięja, Stefana Kisielewskiego i Jerzego Waldorffa. Autorzy ci w swoich opisach muzyki posługują się takimi strategiami opisowymi jak zmienny podmiot gramatyczny i narratywizacja, stosują również liczne środki stylistyczne (epitety, wyliczenia, synestezje, przenośnie). Wykorzystują także metafory pojęciowe służące konceptualizacji zjawisk dźwiękowych.

W zakończeniu pracy starałam się jeszcze raz wskazać najważniejsze cechy stylistyczne i językowe analizowanych tekstów oraz podsumować estetyczno-teoretyczne rozważania na temat opisu muzyki.